

WEWNĄTRZSZKOLNY PROGRAM DORADZTWA ZAWODOWEGO

w Liceum Ogólnokształcącym im. Tomasza Zana w Pruszkowie

I. Podstawa prawna:

1. *Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 1996 r., Nr 67, poz. 329 ze zm.) zobowiązuje placówki oświatowe do "przygotowania uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia". Również ramowe statuty szkół ponadpodstawowych nakładają na dyrektorów i rady pedagogiczne "obowiązek organizacji wewnątrzszkolnego systemu poradnictwa;*
2. *Rozporządzenie MEN z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. Nr 228, poz. 1487);*
3. *Rezolucja Rady Unii Europejskiej z 18 Maja 2004 - 9286/04 stwierdza, że „wszyscy obywatele Europy powinni mieć dostęp do usług związanych z poradnictwem, informacją zawodową i planowaniem kariery na każdym etapie swojego życia zawodowego oraz zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu”.*

Wewnątrzszkolny Program Doradztwa Zawodowego pomaga uczniom w samopoznaniu własnych predyspozycji zawodowych (osobowości, potrzeb, uzdolnień, zainteresowań), stwarza możliwość przygotowania się do wejścia na rynek pracy oraz złagodzenia startu zawodowego. Poprzez wprowadzenie doradztwa zawodowego w szkole uczniowie powinni móc dokonywać świadomych i trafniejszych decyzji edukacyjnych i zawodowych, uczyć się jak radzić sobie w sytuacjach trudnych, takich jak: bezrobocie, problemy zdrowotne, adaptacja do nowych warunków pracy. Uczniowie mogą się przygotować do świadomego dokonania wyboru dalszej drogi kształcenia, a rodzice mogą zdobyć wiedzę, jak efektywnie wspierać swoje dzieci w podejmowaniu przez nie decyzji edukacyjnych i zawodowych.

II. Planowanie i organizacja działań w ramach Wewnątrzszkolnego Programu Doradztwa Zawodowego

1. Wewnątrzszkolny Program Doradztwa Zawodowego to dokument, który określa działania podejmowane przez szkołę w celu przygotowania uczniów do wyboru dalszego kierunku kształcenia i zawodu, wejścia na rynek pracy oraz nabycia kompetencji niezbędnych we współczesnym świecie.

2. Organizację i planowanie działań koordynuje wyznaczony przez dyrektora nauczyciel lub szkolny doradca zawodowy.
3. Wewnątrzszkolny Program Doradztwa Zawodowego realizowany jest we wszystkich klasach i zakłada współpracę wychowawców z rodzicami w celu pomocy uczniom w podjęciu trafnej decyzji zawodowej i szkolnej.
4. Szczegółową tematykę WPDZ planują wychowawcy klas pod kierunkiem nauczyciela / szkolnego doradcy zawodowego i realizowana jest ona w czasie godzin do dyspozycji wychowawcy.
5. Za realizację WPDZ odpowiadają wychowawcy klas, którzy uwzględniają zadania programu w rocznym planie wychowawczym klasy. Działania zaplanowane w programie realizowane są także przez pozostałych nauczycieli, pedagoga.
6. WPDZ obejmuje indywidualną i grupową pracę z uczniami, rodzicami i nauczycielami (Radą Pedagogiczną).
7. Plan działań z zakresu doradztwa opracowany jest na cykl 3 – letni.
8. Program podlega corocznej ewaluacji. Dokonuje jej szkolny wyznaczony przez dyrektora nauczyciel we współpracy z wychowawcami.

III. Cele Wewnątrzszkolnego Programu Doradztwa Zawodowego.

Cel główny: przygotowanie uczniów do trafnego wyboru zawodu i dalszego kierunku kształcenia

Cele operacyjne:

Uczniowie:

- są zmotywowani do podjęcia wysiłku związanego z decyzją w sprawie wyboru szkoły i zawodu,
- znają czynniki trafnego wyboru zawodu,
- wiedzą jak się uczyć i rozwijają swoje zainteresowania, pasje i predyspozycje,
- potrafią określić swoje mocne strony, są świadomi swoich ograniczeń,
- posiadają informacje o zawodach i sytuacji na rynku pracy,
- znają system kształcenia, oraz ofertę szkół wyższych,
- znają zasady rekrutacji i terminarz rekrutacyjny,
- wybierają zawód / uczelnię po dokonaniu konfrontacji własnych predyspozycji z wymaganiami uczelni i zawodu,
- są otwarci i przygotowani na wyzwania współczesnego świata.

Nauczyciele:

- wykorzystują wiedzę na temat ucznia, pomagają w określaniu indywidualnych profili
- potrafią diagnozować potrzeby i zasoby uczniów,
- rozwijają talenty, zainteresowania, zdolności, predyspozycje,
- wspierają decyzję zawodowo – edukacyjną swoich uczniów,

- realizują zgodnie z podstawą programową tematy zawodoznawcze.

Rodzice / prawni opiekunowie:

- są zaangażowani i przygotowani do pełnienia roli „doradców”,
- znają czynniki ważne przy wyborze dalszej drogi kształcenia i zawodu,
- znają ścieżki edukacyjne, ofertę szkół, zasady rekrutacji,
- wiedzą, gdzie szukać pomocy dla swoich dzieci w sytuacjach trudnych i problemowych.

IV. Formy, metody i techniki realizacji zadań programu.

1. Poradnictwo / konsultacje indywidualne - praca indywidualna z uczniem

Poradnictwo indywidualne jest jedną z form wspierania uczniów w rozwoju edukacyjno - zawodowym. Podstawowym zadaniem poradnictwa indywidualnego w szkole jest udzielanie pomocy w zakresie określania zdolności i zainteresowań ucznia, wyboru kierunku kształcenia z uwzględnieniem jego predyspozycji psychofizycznych.

Uczniowie, którzy napotykają na trudności decyzyjne mogą korzystać z indywidualnych porad pedagoga w formie:

- rozmów i wywiadów doradczych,
- diagnozowania predyspozycji zawodowych poprzez metody testowe,
- udzielania wsparcia i pomocy w podjęciu decyzji,
- pomocy w budowaniu poczucia własnej wartości, pokonywaniu barier, które przeszkadzają w optymalnym rozwoju,
- udzielania informacji adekwatnych do potrzeb ucznia.

2. Poradnictwo grupowe - zajęcia z klasą.

Grupowe formy poradnictwa zawodowego, umożliwiają dotarcie do większej liczby odbiorców. Zajęcia odbywają się w oparciu o zasady funkcjonowania grupy. W trakcie doświadczeń grupowych uczeń może dokonać adekwatnej samooceny swoich zdolności i umiejętności, określić konkretne zmiany w sposobie myślenia i działania.

Zajęcia grupowe oprócz możliwości otrzymania informacji zwrotnych od kolegów i koleżanek, umożliwiają także pokonywanie osobistych barier związanych z funkcjonowaniem społecznym. Tak więc podczas zajęć grupowych uczniowie doskonalą swoje umiejętności interpersonalne i uzyskują niezbędne informacje edukacyjne i zawodowe.

3. Inne formy pracy zawodoznawczej i doradczej w szkole to:

- prowadzenie bazy danych i uaktualnianie informacji na stronie internetowej szkoły,
- organizowanie wycieczek zawodoznawczych,
- spotkania diagnostyczne i informacyjne z osobami i instytucjami wspierającymi szkołę w zakresie poradnictwa zawodowego np. spotkania z doradcą PP-P, pracownikami PUP, itp.
- angażowanie rodziców w pogadanki tematyczne np. zawód wykonywany z pasją,

- organizowanie spotkań informacyjnych z przedstawicielami wyższych uczelni,
- realizowanie elementów programów antystresowych na wszystkich przedmiotach edukacyjnych.

4. Współdziałanie z rodzicami/prawnymi opiekunami uczniów – praca z rodzicami

powinna obejmować:

- Prezentację działań informacyjno-doradczych planowanych na rzecz uczniów.
- Włączanie rodziców, jako przedstawicieli różnych zawodów, do działań informacyjnych szkoły.
- Przedstawienie aktualnej i pełnej oferty edukacyjnej szkolnictwa wyższego.
- Indywidualną pracę z rodzicami uczniów, którzy mają problemy: zdrowotne, emocjonalne, decyzyjne, edukacyjne, rodzinne itp.
- Gromadzenie, systematyczną aktualizację i udostępnianie informacji edukacyjno-zawodowej.
- Przedstawienie możliwości zatrudnienia na lokalnym rynku pracy.

5. Praca z uczniami powinna obejmować:

- Poznawanie siebie, zawodów, udzielanie informacji edukacyjnej i zawodowej.
- Autodiagnozę preferencji i zainteresowań zawodowych.
- Analizę potrzeb rynku pracy i możliwości zatrudnienia na rynku pracy.
- Indywidualną pracę z uczniami mającymi problemy z wyborem szkoły i zawodu.
- Pomoc w planowaniu rozwoju zawodowego.
- Konfrontowanie samooceny uczniów z wymaganiami szkół i zawodów,
- Pomoc w wyborze i nabywaniu kwalifikacji zawodowych.
- Pomoc w budowaniu kolejnych etapów rozwoju edukacyjno-zawodowego.
- Wskazywanie możliwości kształcenia w systemie pozaoświatowym,
- Dostarczenie informacji o potrzebach rynku pracy.
- Przygotowanie do samodzielności w trudnych sytuacjach życiowych takich jak: egzamin maturalny, poszukiwanie pracy, podjęcie roli pracownika, zmiana zawodu, adaptacja do nowych warunków pracy, bezrobocie.

6. Na realizację WPDZ składa się:

6.1. Praca nauczyciela odpowiedzialnego za organizację doradztwa zawodowego w szkole.

6.2. Praca nauczycieli, wychowawców, pracowników biblioteki, pedagoga szkolnego, którzy realizują treści z zakresu doradztwa zawodowego i poradnictwa kariery na lekcjach, np.: godziny z wychowawcą, WOS -u, przedsiębiorczości oraz innych zajęciach lekcyjnych, współuczestniczą w realizacji formy doradczej zwanej „rynkem pracy” poprzez udział i współorganizowanie wycieczek do instytucji rynku pracy, na targi pracy, organizują spotkania z przedstawicielami zawodów, przedstawicielami uczelni.

V. Tematyka zajęć realizowanych z klasą w ramach godzin do dyspozycji wychowawcy.

KLASA I		
Lp.	Tematy lekcji (propozycje)	Cele
1.	Poznajemy siebie	<ul style="list-style-type: none"> + kształtowanie umiejętności wyrażania własnych poglądów + rozbudzanie postawy tolerancji dla odmienności światopoglądowych, wyznaniowych, kulturowych
2.	Poczucie własnej wartości	<ul style="list-style-type: none"> + rozwijanie samoświadomości i umiejętności stawiania celów + pobudzanie wrażliwości na sprawy innych ludzi
3.	Konstruktywne sposoby radzenia sobie w sytuacjach problemowych	<ul style="list-style-type: none"> + kształtowanie umiejętności skutecznego rozwiązywania problemów i pokonywania trudności związanych z nową szkołą, z nauką.
4.	Jak porozumiewać się z innymi?	<ul style="list-style-type: none"> + ćwiczenie umiejętności komunikacyjnych w różnych sytuacjach społecznych
5.	Stres – wróg czy przyjaciel?	<ul style="list-style-type: none"> + poznanie metod radzenia sobie ze stresem + wskazanie na potrzebę właściwego gospodarowania czasem + wytwarzanie u uczniów pozytywnego myślenia + wskazanie na konieczność stawiania sobie sensownych, możliwych do osiągnięcia celów
6.	Kim będę – moje preferencje zawodowe	<ul style="list-style-type: none"> + rozwijanie umiejętności rozwiązywania problemów dotyczących podejmowania decyzji związanej z wyborem zawodu.

KLASA II		
Lp.	Tematy lekcji (propozycje)	Cele
1.	Co nas interesuje?	<ul style="list-style-type: none"> + ustalenie z zespołem klasowym treści i tematyki adekwatnej do potrzeb zespołu klasowego. + inspirowanie i organizowanie działań samorządowych w zespole klasowym + rozwijanie umiejętności prezentacji swego stanowiska i dialogu z innymi
2.	Samopoznanie - jakim naprawdę jestem?	<ul style="list-style-type: none"> + podjęcie próby określenia własnej tożsamości + budowanie poczucia własnej wartości + kształtowanie umiejętności obiektywnej samooceny + poznanie i właściwa ocena swojego temperamentu

3.	Sztuka autoprezentacji	<ul style="list-style-type: none"> ✚ nabywanie umiejętności prezentowania swoich możliwości ✚ budowanie poczucia własnej wartości
4.	Doskonalenie umiejętności negocjacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> ✚ poznanie stylów negocjacji ✚ nabycie umiejętności argumentowania
5.	Wejście w dorosłość a odpowiedzialność	<ul style="list-style-type: none"> ✚ uświadomienie niebezpieczeństw wynikających z przypadkowych kontaktów seksualnych (choroby weneryczne, niechciana ciąża, obciążenie psychiczne) ✚ kształcenie odpowiedzialnej postawy wobec zdrowia własnego i innych.
6.	Kim mogę być? – kilka słów o zawodach.	<ul style="list-style-type: none"> ✚ wyzwalanie własnej aktywności uczniów w kierunku samopoznania ✚ wzbudzenie refleksji na temat samodzielnego podejmowania ważnych życiowo decyzji ✚ dostarczanie informacji o różnych zawodach.
7.	Jak znaleźć miejsce na rynku pracy?	<ul style="list-style-type: none"> ✚ przygotowanie do kreowania własnej kariery zawodowej, ✚ uświadomienie ważnych aspektów wyboru zawodu, ✚ samoocena predyspozycji zawodowych, ✚ umiejętność rozpoznania mocnych oraz słabszych stron osobowości, ✚ wzrost aktywności zawodowej, ✚ upowszechnienie szeroko rozumianej wiedzy ekonomicznej, ✚ poznanie mocnych i słabych stron założenia własnej działalności gospodarczej, ✚ podejmowanie działań przedsiębiorczych związanych z utworzeniem własnej firmy.

KLASA III		
Lp.	Tematy lekcji (propozycje)	Cele
1.	Czynniki zakłócające proces komunikacji.	<ul style="list-style-type: none"> ✚ nabywanie umiejętności prawidłowej komunikacji (aktywnego słuchania); ✚ omówienie utrudnień w komunikacji .
2.	Rozwiązywanie konfliktów to wielka sztuka.	<ul style="list-style-type: none"> ✚ omówienie rodzajów i przyczyn sytuacji konfliktowych; ✚ omówienie sposobów ich rozwiązywania.
3.	Jak cię widzą, tak cię piszą – moje pozytywne i negatywne cechy.	<ul style="list-style-type: none"> ✚ nabywanie umiejętności konsekwentnej pracy nad sobą; ✚ nabywanie umiejętności adekwatnej samooceny.
4.	Do czego w życiu dążę?	<ul style="list-style-type: none"> ✚ nabywanie umiejętności poznawania siebie; ✚ rozwijanie i kształtowanie zainteresowań; ✚ uczenie tolerancji wobec odmienności;
5.	Muszę, mogę, chcę –	<ul style="list-style-type: none"> ✚ kształtowanie odpowiedzialności za wybory, jakich

	wybór należy do mnie.	dokonyjemy; ✚ motywowanie do podejmowania działań;
6.	Stres – pomaga, czy szkodzi?	✚ dostarczenie wiadomości o stresie i jego skutkach; ✚ poznanie najważniejszych strategii podejmowanych wobec przeżywanego stresu;
7.	Zawód czy kariera?	✚ omówienie elementów wpływających na wybór zawodu; ✚ kształtowanie umiejętności dążenia do wyznaczonego celu.
8.	Nauka, praca, umiejętności – to sukces w życiu.	✚ dostrzeganie wartości pracy w życiu każdego człowieka; ✚ rozumienie potrzeby rozwoju własnych zainteresowań i umiejętności.
9.	Jakie studia, jaka praca?	✚ prezentacja różnych kierunków kształcenia; ✚ dostarczanie wiedzy o kierunkach kształcących w zawodach bez przyszłości.

VI. Zadania realizowane przez nauczycieli przedmiotów.

Lp.	Tematy lekcji (propozycje)	Zajęcia lekcyjne	Realizujący
1.	Redagowanie dokumentów aplikacyjnych	Podstawy przedsiębiorczości Informatyka	Nauczyciele: przedsiębiorczości, informatyki
2.	Funkcjonowanie rynku pracy, mechanizmy rynku pracy, bezrobocie	WOS, podstawy przedsiębiorczości	Nauczyciele: WOS, podstaw przedsiębiorczości
3.	Informacja zawodowa: pozyskiwanie i korzystanie z informacji	Informatyka, zajęcia w bibliotece	Nauczyciele informatyki, nauczyciele biblioteki
4.	Samozatrudnienie, biznes plan, procedura rejestracyjna, uproszczone formy ewidencji,	Podstawy przedsiębiorczości,	Nauczyciele: podstaw przedsiębiorczości,
5.	Prawo pracy	Podstawy przedsiębiorczości	Nauczyciel: podstaw przedsiębiorczości
6.	Praca i kształcenie w UE	WOS, Podstawy przedsiębiorczości	Nauczyciele: WOS, podstaw -p.
7.	Aktywne metody poszukiwania pracy	Podstawy przedsiębiorczości, godzina z wychowawcą	Nauczyciele: podstaw przedsiębiorczości, wychowawca klasy.
8.	Wycieczki do zakładów pracy, na uczelnie wyższe, na targi pracy	Zajęcia z wychowawcą	Wychowawca klasy
9.	Organizacja szkolnego Dnia Talentów	Prezentacja talentów poszczególnych uczniów w	Nauczyciel – opiekun SU, uczniowie.

		wyznaczonym dniu.	
10.	Pomoc w wyborze kierunku kształcenia, zawodu i planowaniu kariery zawodowej uczniom, którzy wymagają specjalistycznego wsparcia, np. ze względu na ograniczenia wynikające ze stanu zdrowia.	Indywidualna praca z uczniem / rodzicami.	Pedagog szkoły, doradca zawodowy
11.	Gromadzenie i aktualizacja informacji z zakresu doradztwa	Zajęcia w bibliotece, informatyka	Nauczyciele biblioteki, informatyki

Przydatne linki z doradztwa zawodowego

www.doradca-zawodowy.pl/ - Serwis poświęcony zagadnieniom poradnictwa zawodowego, planowania kariery oraz wzmocnienia kapitału ludzkiego w kontekście zawodowym.

<http://europa.eu.int/ploteus/portal/searchcustom.jsp?dim6=254>-PLOTEUS Portal o Możliwościach Kształcenia w Europie

www.koweziu.edu.pl/edukator/index.php - Portal dla nauczycieli, konsultantów, doradców metodycznych i edukatorów kształcenia zawodowego

www.twojakariera.pl - Portal, z którego mogą korzystać wszyscy, którzy nie mogą znaleźć zatrudnienia.

Dyrektor szkoły
Ewa Król